

**Uchwała Nr VIII/50/2024
Rady Gminy Świdziebnia
z dnia 30 grudnia 2024 r.**

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2025 – 2027

Na podstawie art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024 r. poz. 177 z późn. zm.¹⁾) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2025 – 2027 w brzmieniu określonym w załączniku do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Paweł Boruszkowski

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2024 r. poz. 742, poz. 743, poz. 858 i poz. 1572.

Załącznik do uchwały Nr VIII/50/2024
Rady Gminy Świdziebnia
z dnia 30 grudnia 2024 r.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY na lata 2025 - 2027

Gmina Świdziebnia

I. Wprowadzenie

Rodzina to podstawowa komórka życia społecznego, najbliższe człowiekowi środowisko życia i zaspokajania podstawowych potrzeb. Jest pierwszym i najważniejszym środowiskiem wychowawczym dziecka, który ma ogromny wpływ na jego rozwój, kształtowanie osobowości, zaspokajanie potrzeb biologicznych, psychicznych i emocjonalnych. Właściwie funkcjonująca rodzina, konsekwentnie realizująca swoje zadania daje poczucie wartości, bezpieczeństwa oraz przynależności.

Początek XXI wieku przyniósł ze sobą wiele zmian społecznych, politycznych, gospodarczych, ekonomicznych i kulturowych. Zmiany te mają pozytywny jak i negatywny charakter. Przyczynami problemów współczesnych rodzin jest między innymi pogorszenie sytuacji ekonomicznej poprzez bezrobocie, niskie płace, wzrost kosztów utrzymania i kształcenia. Czynniki te wpływają negatywnie na rodzinę i jej rozwój. Istnieją jeszcze inne niepokojące aspekty wynikające ze skrajnych postaci dysfunkcyjności i są najczęściej wynikiem zbieżności niskiego statusu ekonomicznego, społecznego i kulturowego rodziny. Są to uzależnienia, bezradność opiekuńczo - wychowawcza, przemoc. Rodzina dysfunkcyjna nie potrafi sprostać obowiązkom względem dzieci i innych członków rodziny. Coraz częściej zdarza się, że dom staje się dla członków rodziny miejscem w którym brakuje poczucia bezpieczeństwa wynikających z braku możliwości czy też nieumiejętności zaspokojenia potrzeb zarówno materialnych jak i psychicznych. Dlatego też w takich sytuacjach rodzinę należy szczególnie chronić i wspierać.

Powołując się na art. 2 i art. 3 ustawy o pomocy społecznej do zadań pomocy społecznej należy m. in. umożliwianie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości jak również wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka. Dalej powołując się na ustawodawcę zadaniem pomocy społecznej jest zapobieganie sytuacjom, przez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. Natomiast art. 2 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024 r. poz. 177 z późn. zm.) definiuje wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczych jako zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji. Opracowanie i realizacja zadań w zakresie wsparcia i pomocy rodzinie należy do zadań własnych gminy (art. 176 w/w ustawy).

Gminny Program Wsparcia Rodziny poprzez realizację zadań określonych w cytowanych wyżej ustawach ma na celu przywrócenie zdolności do pełnienia funkcji rodziny poprzez pracę z rodziną zapewnienie jej pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. Utworzenie systemu wsparcia dzieci w rodzinach mających problemy w pełnieniu ról opiekuńczo – wychowawczych pomoże efektywniej zrealizować zamierzone cele. Realizacja Programu powinna opierać się na zintegrowanej współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami, policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także z kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi.

Działania na rzecz rodziny wynikają bezpośrednio z aktów prawnych, m.in.:

- ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1283 z późn. zm.),
- ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1673),
- ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024 r. poz. 177 z późn. zm.),
- ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 323),
- ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2023 r. poz. 1993),
- ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151 z późn. zm.).

II. Diagnoza

Diagnoza lokalna została opracowana na podstawie danych z Urzędu Gminy Świdziebnia, Wydziału Oświaty Gminy Świdziebnia oraz danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Dane demograficzne na dzień 31 grudnia 2023 roku

Liczba mieszkańców w Gminie Świdziebnia – 5 111 osób, w tym 2 552 kobiet i 2 559 mężczyzn.

Tabela nr 1. Liczba mieszkańców z wyszczególnieniem na wiek

Wiek →	0-2	3	4-5	6	7	8-12	13-15	16-17	18	pow. 18
Liczba osób	136	58	142	69	65	285	191	129	64	3972

W ciągu roku 2023 Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdziebni udzielił pomocy 169 rodzinom (ogółem 456 osób).

Tabela nr 2. Liczba rodzin korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej

Wyszczególnienie	Numer wiersza	Liczba rodzin ogółem	Liczba osób w rodzinach
Rodziny ogółem	1	169	456
W tym rodziny z dziećmi (wiersz 3+4+5+6+7+8)	2	113	371
Liczba dzieci w rodzinie: 1	3	37	37
2	4	10	20
3	5	12	36
4	6	21	84
5	7	18	90
6 i więcej	8	15	104
Rodziny niepełne ogółem (wiersz 10+11+12+13)	9	10	34
Liczba dzieci w rodzinie: 1	10	3	6
2	11	4	12
3	12	0	0
4 i więcej	13	3	16

Tabela nr 3. Powody przyznania pomocy

Przyczyna trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin ogółem	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	38	129
Bezdomność	0	0
Bezrobocie	22	44
Niepełnosprawność	22	37
Długotrwała lub ciężka choroba	8	12
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego ogółem:	13	50
W tym rodziny niepełne	10	34
Rodziny wielodzietne	3	16
Alkoholizm	0	0
Zdarzenie losowe	1	5
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0

Z powyższych danych wynika, iż najczęściej pomoc udzielana była z powodu ubóstwa (38 rodzin). Kolejną przyczyną jest bezrobocie (22 rodziny) oraz niepełnosprawność (22 rodziny). Następną przyczyną korzystania ze świadczeń z pomocy społecznej jest bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w roku 2023 pomoc z tego tytułu uzyskało 13 rodzin.

Na terenie Gminy Świdziebnia znajdują się trzy oddziały przedszkolne z klasami „0” w Świdziebni, Janowie i Zasadach. Wychowaniem przedszkolnym objętych jest w sumie 173 dzieci.

Tabela nr 4. Oddziały przedszkolne na terenie Gminy

Ogółem liczba dzieci	Oddział przedszkolny w Świdziebni	Oddział przedszkolny w Janowie	Oddział przedszkolny w Zasadach
173	112	49	12

Edukacja szkolna w zakresie podstawowym realizowana jest w 2 szkołach podstawowych oraz 1 szkole filialnej.

Tabela nr 5. Szkoły podstawowe na terenie Gminy

Szkoła	Liczba dzieci
Szkoła Podstawowa w Świdziebni	295
- Szkoła Filialna w Zasadach	17
Szkoła Podstawowa w Janowie	60
Razem	372

Rodziny których dochód nie przekraczał 200% kryterium ustawowego określonego ustawą o pomocy społecznej mogły skorzystać z pomocy w formie dożywiania w szkole w ramach rządowego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. W 2023 r. 60 dzieci z oddziałów przedszkolnych, szkół podstawowych i ponadpodstawowych skorzystało z wyżej wymienionej formy pomocy.

W sytuacji, gdy rodzice zostają trwale lub czasowo pozbawieni praw rodzicielskich lub te prawa są ograniczone dzieci postanowieniem sądu trafiają do rodziny zastępczej lub do placówek opiekuńczo – wychowawczych.

III. Cel Programu

Utrzymanie dziecka w rodzinie lub jego powrót do rodziny jest głównym celem programu, dlatego praca z rodziną powinna być realizowana w oparciu o potrzeby dziecka.

Główny cel Programu: *Wspieranie rodzin w przywracaniu ich funkcji do pełnienia swoich zadań.*

Cele szczegółowe:

1. Przeciwdziałanie marginalizacji społecznej rodzin dysfunkcyjnych.
2. Diagnozowanie i monitoring potrzeb i problemów rodzin.
3. Integrowanie i doskonalenie systemu wsparcia rodziny, w tym kompetencji kadr działających na rzecz dziecka i rodziny.
4. Poprawa warunków i funkcjonowania rozwoju dziecka w rodzinie.
5. Uwrażliwianie środowiska lokalnego na problemy rodziny i potrzeby dziecka.
6. Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących

IV. Adresaci

Odbiorcami programu są rodziny z terenu Gminy Świdziebnia z problemami opiekuńczo – wychowawczymi, zagrażającymi umieszczeniem dzieci w placówkach opieki zastępczej lub takie których rodzicom odebrano bądź też ograniczono prawa rodzicielskie poprzez umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej.

V. Zasoby

Instytucje i organizacje działające na rzecz wspierania rodziny:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej;
- Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Gminny Zespół Interdyscyplinarny;
- Placówki Oświatowe;
- Ośrodek Zdrowia;
- Policja;
- Parafia.

VI. Zadania i wskaźniki

Cel szczegółowy	Zadania	Wskaźniki
Przeciwdziałanie marginalizacji społecznej rodzin dysfunkcyjnych Uwrażliwianie środowiska lokalnego na problemy rodziny i potrzeby dziecka	- informowanie o potrzebach i zagrożeniach rodziny - organizacja spotkań lokalnych z udziałem specjalistów na temat rodziny	- liczba spotkań i uczestników z udziałem specjalistów
Diagnozowanie i monitoring potrzeb i problemów rodzin	- szczegółowa diagnoza rodzin objętych Programem - monitorowanie sytuacji bytowej dzieci w rodzinie - monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci w rodzinie - monitorowanie realizacji obowiązku szkolnego przez dzieci - monitorowanie środowisk zagrożonych uzależnieniami, motywowanie do podjęcia terapii osób uzależnionych, monitorowanie przebiegu terapii - monitorowanie sytuacji dzieci i rodzin zagrożonych kryzysem, w tym niewydolnych wychowawczo, w których występują problemy przemocy lub długotrwała choroba	– liczba dzieci i rodzin objętych monitorowaniem w poszczególnych zadaniach
Integrowanie i doskonalenie systemu wsparcia rodziny, w tym kompetencji kadr działających na rzecz dziecka i rodziny	- spotkania robocze przedstawicieli instytucji działających na rzecz wsparcia rodzinie	– protokoły ze spotkań przedstawicieli instytucji działających na rzecz wsparcia rodzinie
	- wypracowywanie procedur służących wyłonieniu środowisk wymagających wsparcia - wypracowanie procedury dotyczącej analizy sytuacji rodziny pod kątem zasadności przydzielenia asystenta rodziny - wypracowanie i wdrożenie standardów pracy z rodziną objętą wsparciem	liczba i opis wypracowanych procedur, liczba rodzin w tym dzieci objętych monitoringiem i procedurami
	- umożliwienie udziału w szkoleniach i warsztatach przez asystenta rodziny	- liczba szkoleń i warsztatów, liczba uczestników

Poprawa warunków i funkcjonowania rozwoju dziecka w rodzinie	- zapewnienia pomocy materialnej i rzeczowej ubogim rodzinom	– liczba i formy udzielonej pomocy, liczba rodzin i dzieci objętych pomocą
	- dożywianie wymagających tej pomocy dzieci.	– liczba dzieci objętych pomocą w formie dożywiania
	- zapewnienie osobom doznającym przemocy miejsc w mieszkaniach chronionych.	– liczba osób przebywających w mieszkaniach chronionych.
	- działania aktywizujące zawodowo i społecznie osób w rodzinach, które pozostają bez pracy w ramach projektu aktywnej integracji.	– liczba osób i rodzin objętych projektem, liczba i osób objętych kontraktami socjalnymi, liczba osób uczestniczących w kursach zawodowych, liczba osób, które podjęły pracę.
	- podnoszenie kompetencji osób w zakresie pełnienia prawidłowych funkcji opiekuńczo – wychowawczych, poprzez organizowanie warsztatów, szkoleń, konsultacji o poradnictwa oraz udostępnienie literatury fachowej.	– liczba i rodzaj działań, liczba osób objętych działaniami, rodzaj grup zawodowych zaangażowanych w działania.
Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących	- zapewnienie pomocy asystenta rodziny rodzinom mającym trudności w realizacji funkcji opiekuńczo – wychowawczych. - zapewnienie dostępności do poradnictwa specjalistycznego oraz organizowanie i informowanie o miejscach pomocy.	– liczba asystentów zatrudnionych na rzecz Gminy Świdziebnia, liczba rodzin przydzielonych do asystenta rodziny.

VII. Finansowanie

Finansowanie Gminnego Programu Wsparcia Rodziny na lata 2025 – 2027 odbywać się będzie w ramach środków własnych budżetu Gminy Świdziebnia, dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

VIII. Monitorowanie

Koordynatorem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2025 – 2027 jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdziebni. Monitoring i ewaluacja odbywa się będą poprzez przedkładanie przez Wójta Gminy Świdziebnia w terminie do 31 marca każdego roku Radzie Gminy Świdziebnia sprawozdań z realizacji Programu, sporządzanych na podstawie informacji uzyskanych od podmiotów realizujących Program.

UZASADNIENIE

Zgodnie z zapisami art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024 r. poz. 177 z późn. zm.) do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3 – letnich gminnych programów wspierania rodziny. Obowiązek podjęcia uchwały wynika z art. 179 pkt 1 cytowanej ustawy.

Celem programu jest zabezpieczenie podstawowych potrzeb rodzin i dzieci oraz wzmocnienie roli i funkcji rodziny jako naturalnego środowiska rozwoju dziecka. W projekcie programu zakłada się w szczególności wzmocnienie działań profilaktycznych i doskonalenie metod pracy z rodziną mających na celu utrzymanie dziecka w jego naturalnej rodzinie lub jego powrotu do rodziny.

Program ustala zadania, które realizować będą wyznaczone podmioty w zakresie wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Program opracowano na lata 2025 – 2027.

Z uwagi na powyższe podjęcie uchwały jest uzasadnione.

Przewodniczący Rady

Paweł Boruszkowski